

УДК 159.953.5:373.3.091.3(497.7)

Бранка Гривчевска**АНАЛИЗА НА ПРАШАЛНИЦИ ЗА ПРИБИРАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА
СТРАТЕГИИ ЗА УЧЕЊЕ И УСВОЈУВАЊЕ ВОКАБУЛАР****1. Вовед**

Ова истражување претставува дел од докторската теза насловена *Усвојувањето на лексичката компетенција при изучувањето на италијанскиот како втор странски јазик во основното образование на РСМ*, чија главна цел е да се понуди поуспешен модел за усвојување на лексичката компетенција, како и да се препорачаат стратегии за учење што водат кон поуспешни резултати.

1.1. Предмет и цели на истражување

Предмет на истражувањето е анализа на прашалници за прибирање податоци во врска со стратегиите за усвојување на вокабуларот. Се пристапи кон изработка и спроведување на два прашалника за прибирање податоци, нивна анализа, класификација и интерпетација. Едниот прашалник служи за прибирање податоци за стратегиите што наставниците ги применуваат во наставата по лексика во основните училишта, додека другиот прашалник има за цел собирање податоци за стратегиите на учење што ги применуваат учениците при усвојување на лексиката на италијанскиот јазик во основните училишта.

Главна цел на истражувањето е идентификување и анализа на стратегиите за учење и усвојување на вокабуларот.

1.2. Методи на истражување

За потребите на овој труд се послуживме со квантитативниот и квалитативниот метод на истражување, изготвивме прашалник за прибирање податоци¹ кои беа подложени на анализа и обработка.

Акциското истражување ни помогна за пронаоѓање поуспешни стратегии и начини за подобрување и олеснување на процесот на усвојување на лексиката, а како и за зголемување на ефикасноста на самиот процес.

1.3. Хипотеза

Расчекор во ставовите на наставниците и оние на учениците.

Учениците слабо ги владеат стратегиите за учење.

Истата стратегија може да даде различни резултати.

Опис на истражувањето

Истражувањето се заснова на теориски и на практичен аспект. Истражувањето започна со аналитичко-синтетичкиот метод, односно, со помош на анализа, синтеза и класификација се обидовме да ги издвоиме, класифицираме, објасниме и синтетизираме факторите што влијаат на процесот на усвојување на лексиката, неговите составни елементи и неговото функционирање. Сите овие податоци ни беа потребни при составувањето на прашалниците за учениците од основните училишта за прибирање податоци и на прашалникот за наставниците, во врска со стратегиите за поучување на лексиката. За таа цел беа избрани петнаесет основни училишта од територијата на нашата земја, каде што италијанскиот се изучува како втор странски јазик.

1.3. Контекст и испитаници

Во рамките на истражувањето беа вклучени наставници и ученици од петнаесет основни училишта во Македонија, во кои италијанскиот се изучува како втор странски јазик. Испитаниците се наставници по италијански јазик од училишта од Струмица, Свети Николе, Делчево, Скопје, Струга, Скудриње, Кавадарци, Центар Жупа и Гостивар и секој од нив со различен број години искуство во наставата. Учениците што учествуваа во ова истражување се на возраст од единаесет до четиринаесет години, односно од VI до IX одделение. На прашалникот одговорија петнаесет наставника и деведесет и три ученика.

¹ Митковска Јованова, С., стр.2

1.4. Приказ на прашалниците

За составување на прашалниците беше консултирана различна литература, консултирана беше и Ребека Оксфорд и нејзиниот Стратегиски инвентар за учење странски јазик². Прашалниците беа анонимни, спроведени преку Google Docs. Прашалникот е стандардизиран, прашањата и нивната последователност се однапред дадени.

Прашалникот за наставниците содржи полуотворени прашања, односно на испитаникот, освен понудените одговори за секое прашање, му се остава простор за дополнителен одговор или да го изложи своето размислување. Прашалникот е поделен на два дела. Започнува со прашања поврзани со годините на искуство во наставата и првиот дел се однесува на верувања поврзани со наставата и изучувањето на вокабуларот, размислувања на наставниците за начинот на кој треба да се одбира, претставува и изучува вокабуларот, додека во вториот цел се поместени поконкретни прашања, поврзани со наставата за вокабулар во училиница, за пристапите, методите, активностите и наставните техники што ги применуваат во наставата за олеснување на процесот на усвојување на вокабуларот.

Прашалникот за учениците е сочинет од десет прашања, девет од затворен тип, кои имаат за цел да ги откријат начините на кои учениците ги спознаваат, организираат и усвојуваат новите зборови, со кои стратегии се служат за да ги запомнат полесно новите зборови и што најмногу им помага за нивно понатамошно користење и едно отворено прашање, во кое тие треба да одговорат според личното искуство. Одговорите на деветте прашања се подредени по Ликертова скала за да се означи честотата на користење на секоја стратегија, почнувајќи од 1 – никогаш, 2 – ретко, 3 – понекогаш, 4 – често и 5 – секогаш.

3. Анализа на резултатите од прашалниците

3.1. Анализа на прашалниците за наставници

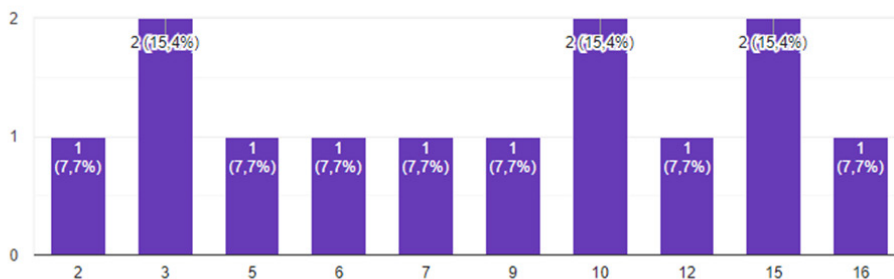
Прашалникот за наставниците е достапен на следниот линк: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd53vjTTUn-gKaGek0w-P_qo68R9Zpizp4EmGSgaM7_Y3I6Nw/viewform?usp=sf_link

² Oxford, R., Strategy Inventory for Language Learning, SILL, Oxford, 1990.

Години искуство во настава

13 risposte

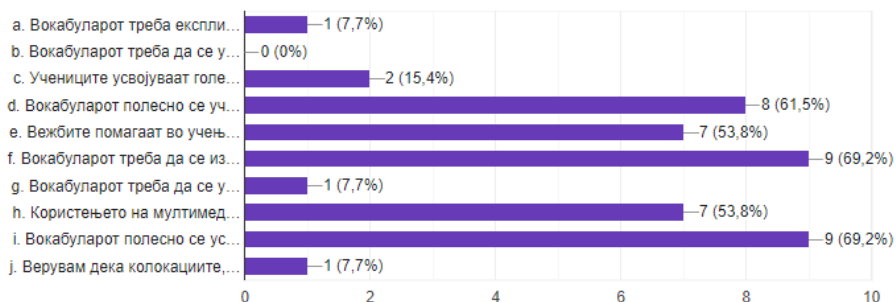
На првото прашање поврзано со годините на искуство во наставата, повеќе од половина испитаници одговориле дека се вклучени во наставата повеќе од седум години. Тоа е факт што не треба да се занемари, ни потврдува дека имаме меродавни испитаници, професори кои зад себе имаат богато работно искуство и кои можат да ни дадат релевантни одговори. Мал е бројот на професори кои се „нови“ во оваа бранша, двајца со една-две години искуство, но, сепак, и нивните размислувања не треба да се занемарат. Останатите четворица имаат од три до седум години искуство.

A. Верувања поврзани со наставата и изучувањето на вокабуларот

Верувам во следните тврдења поврзани со наставата и изучувањето на вокабуларот:

13 risposte

Во првиот дел од прашалникот е поместена листа на верувања поврзани со наставата и изучувањето на вокабуларот и тие, всушност, ни го отсликуваат размислувањето и ставот на наставниците за лексиката. Се започнува со тврдења за начинот на кој вокабуларот треба да се презентира на часот,

како полесно се усвојува, дали тој процес се олеснува преку користење разни алатки, средства, активности итн. На ова прашање испитаниците не беа ограничени во бројот на одговори, можеа да одберат повеќе тврдења.

Најголемиот процент од испитаниците – 73%, т.е. единаесет испитаници, се согласуваат со ставот дека вокабуларот треба да се изучува преку конверзација или други комуникативни активности. Веднаш зад нив – 67%, се испитаниците за кои вокабуларот полесно се усвојува преку игри. Голем е бројот на испитаници – 60%, кои сметаат дека вокабуларот полесно се учи во контекст. Веднаш зад овие тврдења се ставовите дека се потребни различни вежби и активности за нејзино усвојување – 54% и зад нив се оние кои веруваат дека мултимедијалните ресурси помагаат во изучувањето на лексиката – 46%. Мал број испитаници – 20%, сметаат дека продлабоченото читање помага во усвојување на вокабуларот. Радува фактот што ниеден испитаник не верува дека вокабуларот треба да се учи напамет од двојазични листи. Од друга страна, изненадува фактот што наставниците сметаат дека колокациите, рутинските и идиоматските изрази се резервирани за повисоките нивоа на изучување на јазикот и не треба да се воведуваат уште од самиот почеток. Ова сосема се коси со нашите ставови, односно, сметаме дека е правилно сите овие изрази да почнат да се воведуваат од почетокот на изучување на јазикот, ученикот мора да биде свесен за нивното постоење и сметаме дека, доколку се тие присутни од самиот почеток на неговото изучување на еден странски јазик, побрзо и поуспешно ќе бидат прифатени и усвоени.

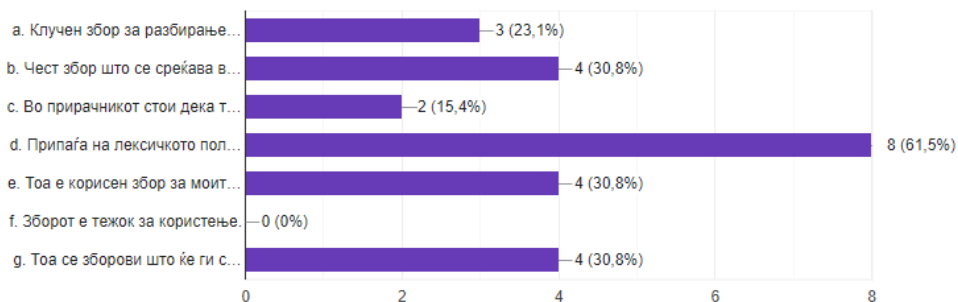
Б. Настава на вокабулар во училиница

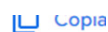
1. Како ги одбирате лексичките единици што треба да се усвојат?

Ги одбирам лексичките единици според следниве критериуми:

13 risposte

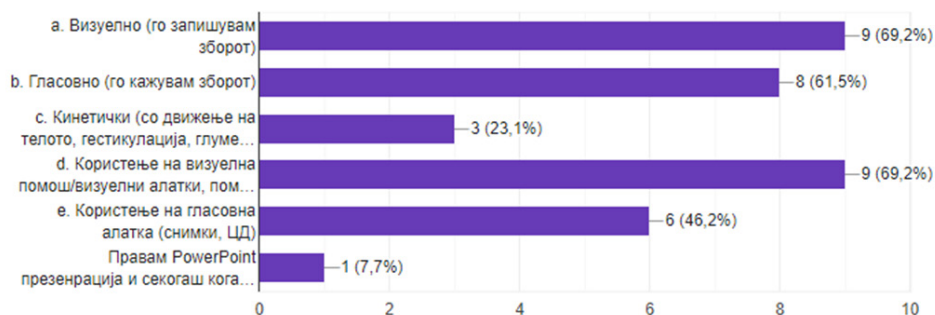
Вториот дел од прашалникот се однесува на наставата за вокабулар во училишта. Првото прашање е за критериумите што наставникот ги користи при изборот на лексиката што треба да се усвои. Кој е клучниот фактор што определува кои лексички единици треба да се застапени, дали е тоа честотата на лексичката единица, нејзината припадност на лексичко поле што треба да се изучи на час, дали е тоа клучен збор за разбирање на одреден текст-инпут, дали се работи за зборови кои ќе се сретнуваат и во понатамошните текстови итн. Најголем број од испитаниците – 60%, се изјасниле дека припадноста на единицата на лексичкото поле што се изучува е детерминирачкиот фактор при изборот на лексиката што треба да се усвои. 40% од испитаниците поаѓаат од честата употреба на таа лексичка единица, по 33,3% ја одбираат единицата, бидејќи сметаат дека им е или ќе им биде корисна на учениците или бидејќи се работи за клучен збор за разбирање текст. 26,7% ги одбираат единиците што се сретнуваат во текстот што треба да го работат на час и 20% ја вклучуваат таа лексичка единица бидејќи ја опфаќа прирачникот.

2. Како го претставувате вокабуларот?

Го претставувам вокабуларот на следниве начини:

13 risposte

Второто прашање е поврзано со начинот на претставување на лексиката на часот. За најголемиот дел од наставниците, визуелниот аспект игра најголема улога, па така, 73,3% се решаваат за визуелно прикажување на зборот, односно го запишуваат зборот на табла – 66,7% од наставниците, се служат со слики, видеа, посочување на дадениот предмет, а исто толкав процент – 66,7%, му дава предност и на аудиотивниот аспект, па за нив од огромно значење е гласовното прикажување на зборот, пред сè, од страна на наставникот, а потоа следи и користење гласовни снимки, ЦД

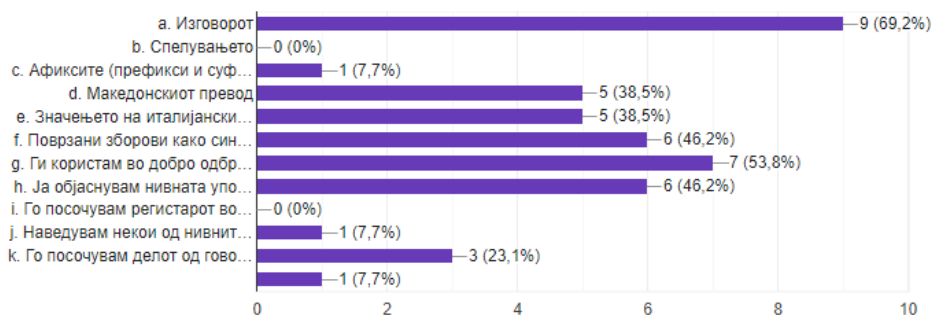
и сл. – 40%. За мал број испитаници – 20%, кинетичкиот аспект е битен, што непријатно нè изненадува ако помислиме на фактот дека се работи за ученици кај кои самата дидактика препорачува вклучување на сите сетила во наставата и дава особен акцент на активирање на движењата. Само 6% тврдат дека прават ППТ презентација во која,кога се во можност, додаваат слики за зборот.

3. На кои аспекти се фокусирате за време на наставата на лексичките единици?

Се фокусирам на следните аспекти на лексичките единици

13 risposte

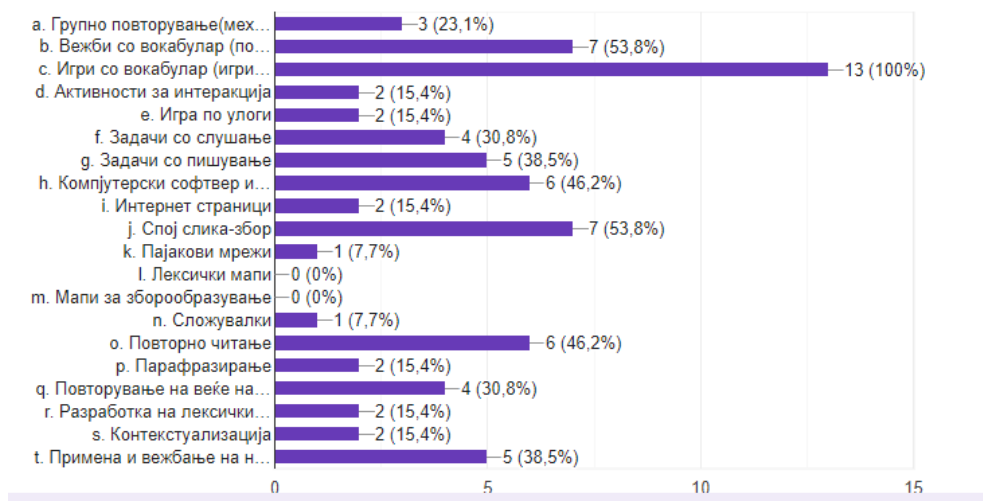

Следното прашање е, токму, за аспектите на кои наставникот се фокусира за време на наставата на лексиката. За 70% од испитаниците изговорот е клучниот аспект, зад нив следуваат објаснувања на синоними и антоними за дадената лексичка единица, давање соодветни примери во кои се сретнува таа лексичка единица и објаснувања за употребата на таа единица, на овие аспекти се фокусираат 53% од испитаниците. Еднаков број испитаници ги ставаат на исто рамниште македонскиот превод и објаснувањето на зборот на италијански (парафразирање), односно 34% од испитаниците. Сметаме дека секогаш треба да се даде предност на објаснувањето на италијански, парафразирање, наведување примери со таа лексичка единица, а дури потоа, доколку е навистина неопходно, да се даде и македонскиот превод. Ова го предлагаме бидејќи сметаме дека на тој начин учениците се постојано активни и се задржува нивното внимание на повисоко ниво. За мал дел од наставниците граматичката категорија на лексичката единица е битен елемент, само 27% навеле дека го вклучуваат тој аспект. Воведувањето на колокаците и афиксите и коренот на зборот се елементи за кои само еден наставник смета дека треба да бидат во фокусот за време на наставата, додека, сметаат дека регистарот воопшто не треба да биде споменат.

4. Кои активности или задачи ги користите за да ја олесните наставата и усвојувањето на вокабуларот?

Ги користам следниве активности или задачи за олеснување на наставата и учењето на вокабуларот

13 risposte

Четвртото прашање е за активностите или задачите што ги користат наставниците за олеснување на наставата и учење на вокабуларот. Сите испитаници (100%) на прво место ги сместуваат игрите со вокабулар (крстозбори, игри со погодување), зад нив се активностите и игрите во кои се бара спојување слика со збор – 60%. Следуваат активности со пополнување празнини и повеќекратен избор – 54%. Иста важност ѝ се дава на употребата на различни апликации и компјутерски софтвери и повторно читање – 47%. На петто место се задачи со слушање, пишување и примена и вежбање на научените елементи – 34%. Само 26% се за активности со повторување на веќе научените зборови. Активностите со контекстуализација, разработка на лексичкиот материјал со асоцијации и групно повторување се помалку застапени на часот – само 20% сметаат дека се корисни. На претпоследно место доаѓаат активностите за интеракција, игра по улоги, користење интернет-страници и парафразирање – 14% и на последно место ги сместуваат пајаковите мрежи и сложувалки, само по 7%. Испитаниците не ги применуваат лексичките мапи и мапите за зборообразување. Би сакале да напоменеме дека за ова прашање беа понудени навистина разновидни активности и сметаме дека изборот на наставниците за давање предност на одредени активности за сметка на

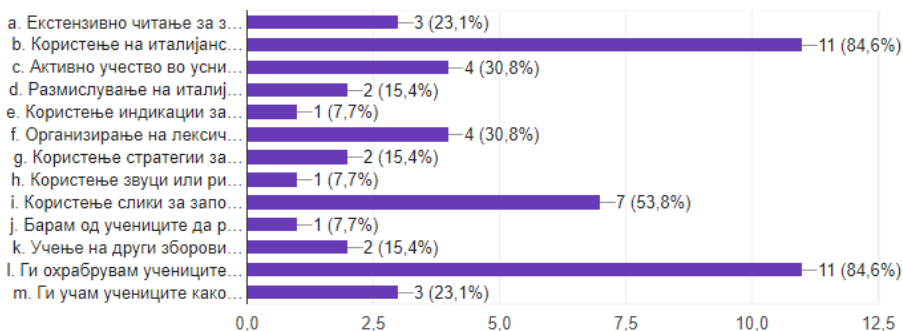
други зависи, пред сè, од возраста, интересите, контекстот и од предиспозициите на учениците.

5. Кои стратегии за учење им ги препорачувате на учениците или ги подучувате?

Им ги препорачувам или ги подучувам учениците на следниве стратегии за учење на вокабуларот:

13 risposte

Петтото прашање е поврзано со стратегиите за учење што наставниците им ги препорачуваат на учениците или ги подучуваат. Се работи за битно прашање бидејќи изборот на соодветна стратегија значи и поуспешно учење и постигнување подобри резултати. Улогата на професорот е клучна во овој процес. Охрабрувањето на учениците за користење на штотуку научениот вокабулар го зазема првото место – 87%, веднаш зад него доаѓа користењето на италијански филмови и песни за збогатување и утврдување на вокабуларот – 80% од испитаниците. Речиси половина од испитаниците препорачуваат користење слики за запомнување на вокабуларот – 47% и потоа се нижат активно учество во усни активности за збогатување и утврдување на вокабуларот – 34%, екстензивното читање за збогатување и утврдување на вокабуларот и организирање на лексичките информации на систематски начин, на пр., водење на тетратка-речник или картички за вокабуларот – 27%. По 20% препорачуваат стратегии за употреба на зборот во контекст за полесно запаметување и стратегии за учење на вокабуларот на систематски начин. Стратегиите кои наставниците најмалку им ги препорачуваат на своите ученици се: размислување на италијански, користење индикации за контекстот или слични форми за да го погодат значењето, користење звуци или рими за запомнување на вокабуларот, барање од учениците да размислуваат за нивниот напредок во учењето на вокабуларот и учење на други зборови во семантичка мрежа

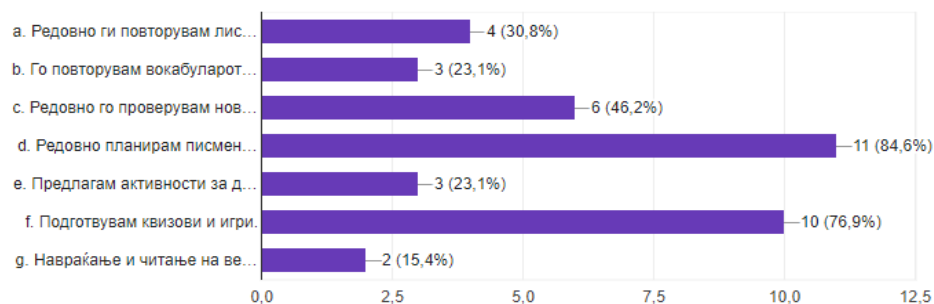
– видови превозни средства воз, автомобил, автобус, велосипед – 14%. Се забележува големо шаренило во изборот на стратегии кои се предлагаат.

6. Како го повторувате вокабуларот со учениците?

Го повторувам вокабуларот со учениците на следните начини:

13 risposte

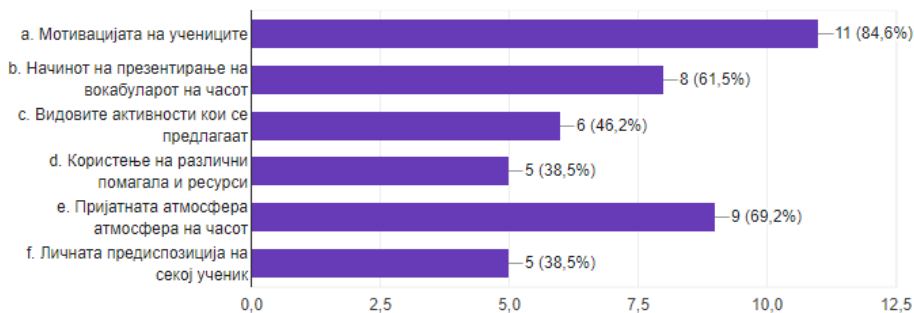

Претпоследното прашање е за начинот на кој се повторува вокабуларот со учениците. Редовно планирање писмени и усни активности за час што се фокусираат на повторување на неодамна научен вокабулар и подготовка на квизови и игри се начините со кои наставниците најчесто се служат за повторување на вокабуларот – по 74%. 40 % тврдат дека редовно го проверуваат вокабуларот, 27% од нив редовно ги повторуваат листите на нови зборови и предлагаат активности за дополнително слушање или читање во кои се јавуваат тие зборови. Мал број испитаници, само 20 % го повторува вокабуларот по семантички полиња или со навраќање и читање на веќе сработени текстови и вежби.

7. Од што е обусловено успешното усвојување на вокабуларот?

Според мое досегашно искуство во наставата успешното усвојување на вокабуларот е обусловено од:

13 risposte

Последното прашање од прашалникот има за цел да ги открие факторите што влијаат на успешното усвојување на лексиката. Мотивацијата на учениците несомнено го зазема првото место, со дванаесет испитаници или 80%, по него следува пријатната атмосфера на часот, не смееме да ја занемариме клучната улога и на афективниот филтер, во пријатна атмосфера се постигнуваат најдобри резултати. За 67%, или за десет испитаници, битен е начинот на презентирање на вокабуларот на часот. За половина од испитаниците успешноста во усвојувањето на лексиката зависи од видовите активности кои се предлагаат – 53%. Користењето на различни помагала и ресурси и личната predispozicija на учениците се решавачки фактор за 40 % од испитаниците.

3.2. Анализа на прашалниците за ученици

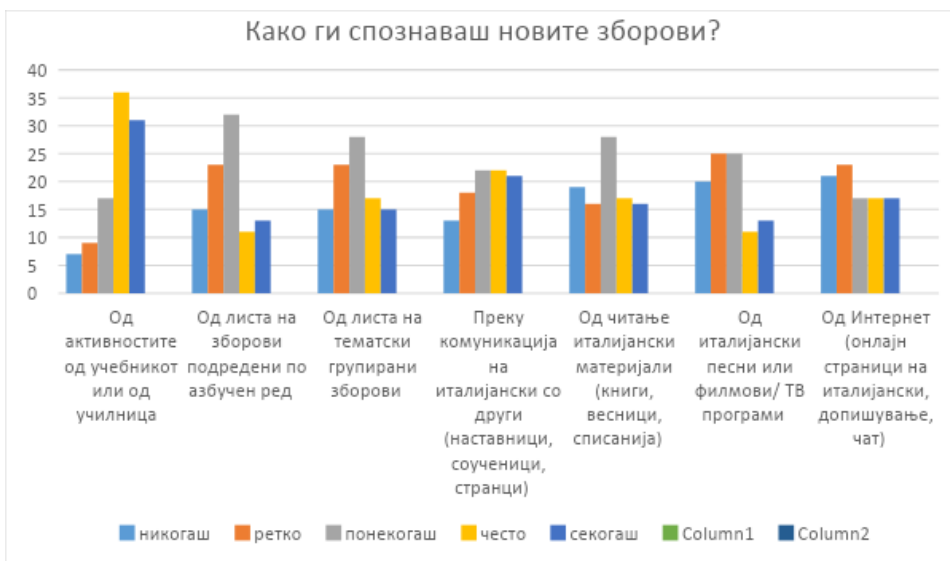
Прашалникот за ученици може да се најде на следниот линк: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeDLHvYvKiuCzT4YokEtAi_Y7N3SwJgEkxXQV_Nvx3beU4wwg/viewform?usp=sf_link

За разлика од прашалникот за наставниците, кој има за цел прибирање податоци за верувањата на наставниците поврзани со наставата на вокабуларот, стратегиите за учење, факторите што влијаат врз усвојувањето на вокабуларот, прашалникот за учениците е насочен кон прибирање податоци за учење на вокабуларот и стратегии за усвојување на вокабуларот. На секое прашање учениците треба да ја наведат честотата на секоја стратегија што ја користат.

Зачестеност на користење: 1 – никогаш, 2 – ретко, 3 – понекогаш, 4 – често, 5 – секогаш (Ликертова скала)

Прашалникот за ученици започнува со прашањето кое одделение се, за да можеме да добиеме слика за возраста на учениците. Радува големиот број испитаници кои го пополниле прашалникот – 93 ученици од сите одделенија. Најмал број испитаници се забележуваат од шесто одделение, осумнаесет, или 19,4 %, додека бројот на испитаниците од седмо (27 т.е. 29%), осмо (20 т.е. 21,5%) и деветто (28 т.е. 30,1 %) одделение може да се каже дека е сразмерен.

На прашањето како учениците ги спознаваат новите зборови:

- активностите од учебникот или од училиницата – за 7 испитаници не претставуваат извор за спознавање нови зборови, за 9 ретко, за 17 понекогаш, за 36 често и за 31 секогаш учебникот или училиницата се изворот за нови зборови;

- листата на зборови подредени по азбучен ред – 32 понекогаш, 23 ретко, 15 никогаш, 13 секогаш, 11 често;

- листа на тематски групирани зборови – 28 понекогаш, 23 ретко, 17 често, 15 секогаш и 13 никогаш;

- комуникација на италијански со други (наставници, соученици, странци) – 22 често и 22 понекогаш, 21 секогаш, 18 ретко и 13 никогаш;

- од читање италијански материјали (книги, весници, списанија) – 28 понекогаш, 19 никогаш, 17 често, 16 секогаш и 16 ретко;

- од италијански песни, филмови, програми – 25 ретко и 25 понекогаш, 20 никогаш, 13 секогаш, 11 често;

- од интернет (читање, допишување) – 23 ретко, 21 никогаш, 17 понекогаш, често и секогаш.

Од дадените одговори може да се заклучи дека за учениците учебникот и училиницата се главниот извор за спознавање на новите зборови. Понекогаш ги спознаваат новите зборови од листата на тематски подредени зборови и зборови подредени по азбучен ред; друг начин на осознавање на новите зборови, иако не многу чест, е комуникацијата на италијански со соучениците, наставникот и странците; многу ретко се читаат италијански материјали, не се гледаат италијански филмови, програми и песни и не се користи италијанскиот јазик за читање интернет-содржини или за допишување, т.е. не ги применуваат метакогнитивните стратегии.

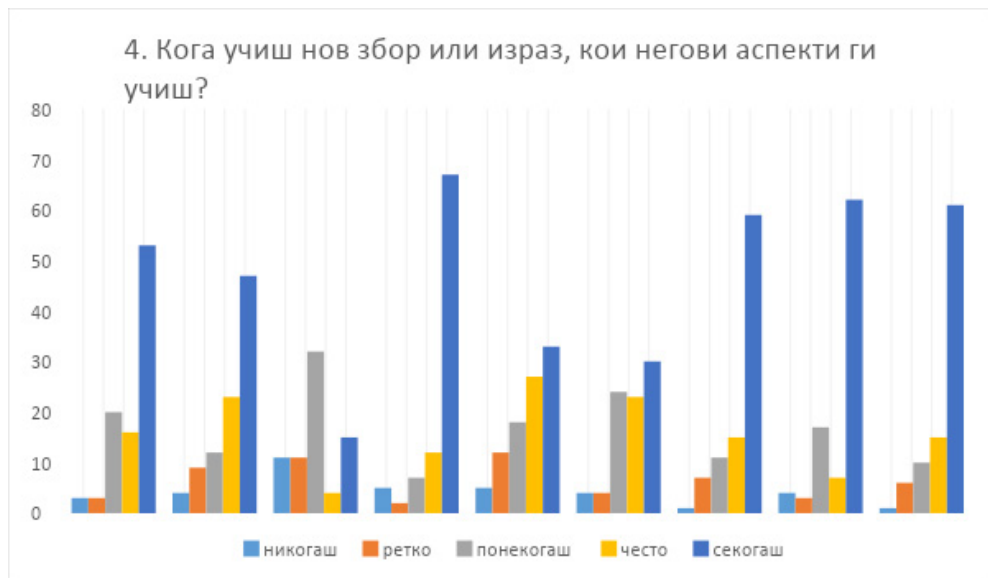

Што правиш кога ќе сретнеш нов збор:

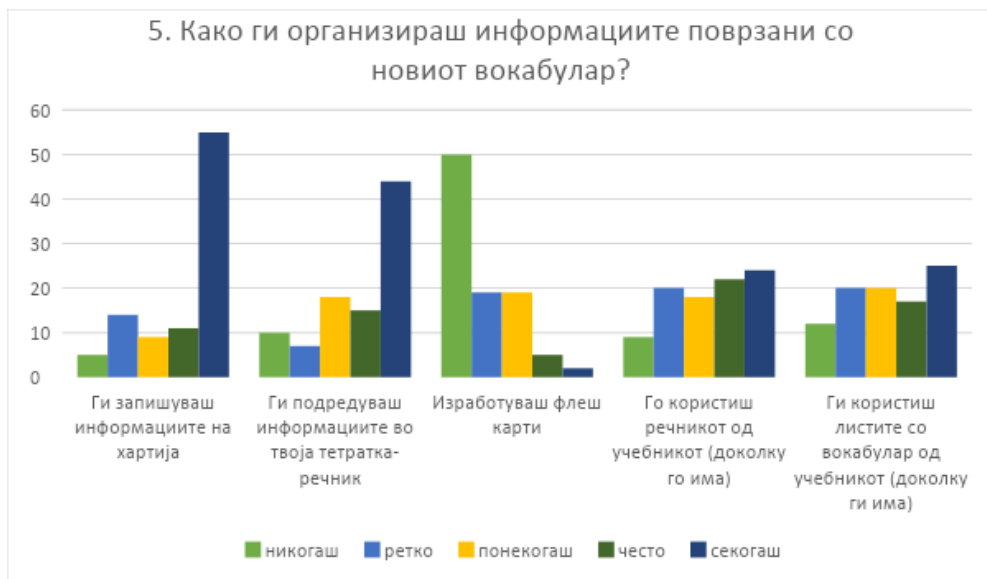
- го игнорирам – 54 никогаш, 25 ретко, 10 понекогаш, 3 секогаш и 2 често;
- првично го игнорирам, но подоцна се навраќам на него – 29 ретко, 27 никогаш, 26 понекогаш, 9 често и 6 секогаш;
- се обидувам да го одгатнам значењето од контекстот – 36 често, 23 понекогаш, 21 секогаш, 10 ретко и 6 никогаш;
- ги анализирам афиксите и коренот за значењето - 31 понекогаш, 23 често, 17 ретко, 16 никогаш и 7 секогаш;
- ги прашувам соучениците или наставникот за значењето – 44 секогаш, 23 често, 17 понекогаш, 12 ретко и 3 никогаш;
- консултирам двојазичен речник – 25 понекогаш, 24 ретко, 21 никогаш, 12 често и 12 секогаш;
- консултирам еднојазичен речник - 29 никогаш и 29 ретко, 17 понекогаш, 14 често, 7 секогаш.

Најголем дел од учениците никогаш не го игнорираат новиот збор, ретко или никогаш не се случува првично да го игнорираат, а потоа да се навратат на него. Фактот дека не ги игнорираат новите зборови особено нè радува, како и фактот дека најголемиот дел од испитаниците често се трудат да го одгатнат значењето на новиот збор од контексот. Ова укажува дека тие активно се вклучуваат во процесот на учење и ги применуваат компензациските стратегии за учење. Кога ќе сретнат нов збор, учениците немаат навика да дојдат до значењето на зборот преку анализа на афиксите и коренот. Сметаме дека ова се должи на пристапот на наставникот и на методот што тој го применува на часот. Позитивен податок е дека секо-

гаш го прашуваат наставникот или соученикот за значењето на новите зборови, отсуството на срам и соработката се сојузници, т.е. фактори што влијаат позитивно на процесот на учење. На крај, учениците немаат навика да користат речници, без разлика дали се работи за еднојазични или двојазични речници.

Кога учениците треба да научат нов збор или израз, секогаш се задржуваат на изговорот, 53 испитаници, секогаш учат како да го напишат зборот, понекогаш ги учат афиксите и коренот на зборот, секогаш го учат македонскиот превод, најголемиот дел од учениците секогаш или често го учат италијанското објаснување, често ги учат речениците наведени како примери, секогаш ги учат колокациите, начинот на кој се користи зборот и граматичката категорија на која ѝ припаѓа тој збор.

Од добиените податоци може да се заклучи дека учениците имаат многу систематски пристап во учењето на вокабуларот – 60% секогаш ги запишуваат новите зборови на хартија, 50 % секогаш ги подредуваат новите зборови во тетратка-речник, никогаш не изработуваат флеш карти, зачестено го користат речникот од учебникот. Последниот одговор е интересен за анализа бидејќи се забележува речиси рамномерна распределеност, од една страна се бележи голем број ученици кои никогаш, ретко и понекогаш ги користат листите со вокабулар од учебникот, а од друга страна, се бележи незначително зголемување на бројот на ученици кои често и секогаш ги користат листите од учебникот.

На прашањето поврзано со начините на меморирање, односно запомнување на вокабуларот, најголемиот дел од учениците секогаш (39) или често (26) практикуваат гласно да го кажуваат зборот неколкупати; зачестено (33 секогаш, 21 често, 19 понекогаш) се сретнува и препишувањето на зборот по неколкупати. Сево ова нè потсетува на важноста од аудитивниот и визуелниот аспект во процесот на учење и запомнување. Кај помнењето двојазични листи на зборови се бележи шаренило во одговорите и речиси сразмерна распределеност која осцилира од *никогаш* до *секогаш* (11, 27, 17, 20, 20). Голема зачестеност се сретнува во решавањето вежби за вокабулар – 27 секогаш го практикуваат тоа, 23 често и 25 понекогаш. Кај помнењето на зборовите преку поврзување со нивните синоними и антоними, има рамномерна распределба – 18 (не) го практикуваат никогаш или ретко, 23 понекогаш, 25 често и само 10 секогаш практикуваат да ги поврзуваат. Истото важи и за поврзувањето на новите зборови со веќе познатите и за споредбата на зборовите со слично значење и нивно заедничко запомнување. Се работи за дел од директните стратегии за учење, когнитивни и компензациски. Групирањето на зборови во низа, како дел од дедуктивното расудување, е стратегија која поретко се применува (12 никогаш, 32 ретко, 25 понекогаш, 18 често и 9 секогаш), групирањето и организирањето на зборовите по тематика/граматичка категорија се среќава ретко (22) или понекогаш (22). Иако кај составувањето реченици со нови зборови се бележат најмногу одговори за применување на оваа стратегија, не се забележува големо отскокнување во однос на

другите одговори. Слушањето гласовни снимки не се сретнува со голема зачестеност, смислување рими за поврзување на зборовите не се користи никогаш, освен понекогаш од страна на мал број ученици. Меморирање на зборовите преку нивно глумење и изготвување ментална слика за формата на зборот се одговори за кои имаме еднаква распределеност помеѓу понудените одговори, учениците немаат навика да изготвуваат цртежи за илустрација на значењето на зборот – 46 никогаш не го прават тоа, многу мал број создаваат ментална слика за формата на зборот и се трудат да ги запомнат афиксите и коренот на зборот. За многу од одговорите не можеме да констатираме што превладува, бидејќи се бележи рамномерна распределба на одговорите помеѓу понудените одговори, односно ниеден одговор не отскокнува значително.

Во врска со повторување на вокабуларот, тие секогаш се навраќаат на повремено повторување на вокабуларот, секогаш сами ги повторуваат новите зборови, често или понекогаш ги повторуваат со соучениците и често или понекогаш се навраќаат и ги читаат веќе сработените текстови и вежби.

За повикувањето на новите зборови понекогаш го користат делот што е носител на значењето, не ја применуваат секогаш когнитивната стратегија за дедуктивно расудување, а, од друга страна, секогаш се трудат да се сетат каде првпат го сретнале зборот, контекстуализацијата помага за повикување на зборовите.

Користењето на новите зборови е вистинскиот показател дали зборот е усвоен или не. Учениците секогаш се обидуваат да ги употребуваат новите зборови при зборувањето или пишувањето, понекогаш или ретко се

трудат да ги користат идиоматските изрази, исто толкав број испитаници никогаш не се труди да ги користи идиоматските изрази. За пофалба е податокот дека секогаш се трудат да размислуваат на целниот јазик и да ги употребуваат новите зборови и често во комуникацијата со соучениците, наставниците или нативните говорители ги употребуваат новите зборови.

Последното прашање од прашалникот е отворено прашање за кое се бара лично мислење што е она што најмногу им помага за запомнување на вокабуларот. Одговорите се пренесени во целост во табелата што следи³:

Nisto	Секојдневно повторување на зборовите	За да го запаметам вокабуларот најдобро ми е да ги пишувам зборовите на Италијански и превод на македонски	Povtoruvanje i pisuvanje na zborovite	Да ги пишувам и изговарам
со повторување на зборовите, со почесто повторување и користење, да ги слушам, читам почесто и така ги паметам	Комуникацијата со друга личност е нешто најдобро за да се запамти.	Za znaenje	Povtoruvanje na poveke pati	Прво ако имам некој нов збор, најчесто го поврзувам со некој друг збор
Постојано повторување на зборовите и поврзување со слични зборови	Da go povtoruvam po nekolku pati	Koga gi povtoruvam zborovite po nekolku pati	Da go zapisuvam I izgovaram	Пишување и учење
Vizuelno povrzuvanje zbor-slika, cesto povtoruvanje, povrzuvanje so nesto sto me asocira na zborot	Јас најдобро ги помнам кога ги пишувам и кога ги читам	Gi poftoruvam zborovite e nekolku pati	Најмногу ми помага тоа што ќе го повторувам често и се повеќе да го користам во изговорот на истиот за време на час и дома при учењето.	Најмногу ми помага за да го запаметам вокабуларот кога си претставувам слика пред себе-си.

³ Одговорите се пренесени во оригинал од прашалниците

Zapisuvanje vo tetratka	Da gi usam	Komunikacija so profesorkata	Според мене е повторувам вакабуларот често	Постојано потсетување
Dobrata rabota na profesorkata	Кога ги повторувам по неколку пати	да го запонам волабуларот најмногу ми помага кога ќе го напишам во тетратка, кога ќе го повторам неколку пати и кога ќе направам реченица со новиот вокабулар и со зборовите кои ги знам досега	внимавам на часот и наставничката добро објаснува	Да го пишувам повеќе пати.
Секојдневна комуникација	Мене највеќе ми помага често повторување на вокабуларот и новите зборчиња.	Ги пишувам сите зборови неколку пати во тефтер што ми е дома и си ги повторувам неколку пати во себе	Со повторување на зборот повеќе пати	Пишувањето на преводот на зборовите и консултацијата со наставничката
постојано повторување на зборовите	Домашното	Koga ke go povtoruvam zborot vo sebe povekje pati ili pak ke go zapisam vo tetratka povise pati	Koga citam poveke pati	Да ги повторувам зборовите по неколу пати и да ги пишувам неколку пати
Да ги пишувам и изговарам	Играњето игри со новите зборови.	Најмногу го памтам вокабуларот до диктати дадени од страна на наставникот.	Да ги повторувам веќе изучените зборови по често	Со читање на зборовите

Прво ако имам некој нов збор, најчесто го поврзувам со некој друг збор	Читајќи го преводот на нив, така најлесно го запомтувам	Пишување и изговарање	Povtoruvanjeto na novite izuceni zborovi i sozdavanjeto recenici so niv	Со пишување
Пишување и учење	Da go povtoruvam poveke pati	So objasnuvanje na casovite	Da gi ucam zborovite	Da gi povtoram ponekolku pati
Најмногу ми помага за да го запаметам вокабуларот кога си претставувам слика пред себеси.	Ucenje i citanje na zborovite	Nemam odgovor	Мене најмногу ми помага да го запишам на лист и да го повторам повеќе пати	Na mene najmnogu mi pomaga koga ke povtoram povejke pati zborovite
Постојано потсетување	Повторување-то и пишувањето	Со што завршуваат (пр. Are, ere и Др.)	пишување	Преку слушање на песни
Да го пишувам повеќе пати.	Po interesniot izgovor na zborovite	poveke komunikacija i vnimanie od strana na ucenikot i profesorot.	Jas secogas gi citam zborovite i gi pisuvam na list	najmnogu vezbanje
Пишувањето на преводот на зборовите и консултацијата со наставничката	Користење на интернет и користење дома	Пишување	Mi pomaga da sto go ucam toa	moe mislenje e deka na mene mi treba poveke vnimanie od strana na profesorot za da zapamtam neкои vokabular

Да ги повторувам зборовите по неколу пати и да ги пишувам неколку пати	Да го повторам повеќе пати	Наставниците	Да ги повторувам веќе изучените зборови по често	Моето лично мислење за да го запознам вокабуларот е кога често ќе ги употребувам новите зборови
Да ги пишувам и изговарам	Играњето игри со новите зборови.	Најмногу го памтам вокабуларот до диктати дадени од страна на наставникот.	Povtoruvanjeto na novite izuceni zborovi i sozdavanjeto recenici so niv	Со читање на зборовите
На мене најмногу ми помага да го запознам вокабуларот, да ги повторувам зборовите повеќе пати, или го користам преводот на македонски јазик	На мене најмногу ми помага да го запознам вокабуларот, да ги повторувам зборовите повеќе пати, или го користам преводот на македонски јазик			

Одговорите прикажани во табелата се поистоветуваат со одговорите на учениците на претходните прашања, повторувањето, пишувањето, изговорот, читањето, употребата на новите зборови, составување реченици со новите зборови, комуникација со наставникот или соучениците се одговорите кои доминираат. Иако се сретнуваат поретко, сметаме дека, сепак, треба да ги наведеме и другите одговори кои се наведени како добра работа на професорот – игри со новите зборови, диктат, вниманието од професорот, интернетот, домашните задачи и италијанските песни се стратегиите кои на учениците најмногу им помагаат за запомнување на вокабуларот.

4. Заклучок

Резултатите од истражувањето ги потврдија хипотезите што си ги поставивме на почетокот на истражувањето. Се бележи расчекор во твр-

дењата на наставниците и учениците, учениците не ги познаваат доволно стратегиите за учење и не секогаш истата стратегија е ефикасна и може да вроди со плод.

Библиографија:

Димитров, В. Н., Митрева Е., Серафимова, М. (2017). *Методологија на научно истражувачка работа*, Штип, 322 стр.

Митковска Јованова, С., *Посџајки и инструменти за собирање на податоци – Тестирање и тестови на знаења*, pdf.

Никодиновска, Р. (2009) *Дидактика и евалуација на преведувањето од италијански јазик на македонски и обратно*, УКИМ.

Oxford, R. (1990) *Strategy Inventory for Language Learning*, SILL, Oxford.

Branka Grivchevska

ANALYSIS OF QUESTIONNAIRES FOR DATA COLLECTION ABOUT LEARNING STRATEGIES AND VOCABULARY ACQUISITION

Abstract

The main goal of this paper is to present considerations related to the teaching and learning of vocabulary in primary schools in Macedonia, where Italian is taught as a second foreign language. For the purposes of the research, two types of questionnaires (surveys) were conducted, each consisting of a dozen questions, one intended for Italian language teachers and the other, for students from 15 elementary schools. Through the analysis of the data from the questionnaires, we tried to identify the strategies for studying and acquiring the vocabulary (lexical competence) applied by the students on the one hand, and on the other hand, the approaches and methods applied by their teachers in the teaching of the Italian language.

Keywords: vocabulary, lexical competence, learning and acquisition strategies, teaching techniques, questionnaire (survey).

Клучни зборови: лексика, лексичка компетенција, стратегии за изучување и усвојување, наставни техники, прашалник.